

»Dacă voi fi silit, voi disolva camera. In programul meu, miezul e reforma electorală. Drept de vot vor căpăta toți acei la cari e lucru cuminte să li-l dai. Un sufrag absolut egal deocamdată n-ar fi la loc. Interesele economice în rândul întâi! Banca comună satisface interesele noastre. Voi căuta să învii vechile partide, și să grupez în jurul meu toate elementele cari până acum au fost date în lături (?? Red.) Votul universal nu se poate octoa.

Francisc Kossuth a zis: In Ungaria un sistem Héderváry nu poate câștiga majoritate. Situația e tristă. Certele naționaliste din Ungaria vor găsi echou și la noi.

Iusli: Ne vor da majoritate alegerile, ori nu ne vor da, noi luptăm mai departe. Alături cu kossuthiștii, până se poate.

La »Fondul jubilar al Gazetei« a contribuit d-l Emilian Drăgan, învățător din Nyárádtó, 1 cor. (una coroană).

Fondul cultural.

O idee măreață, o idee de mântuire, care își așteaptă întruparea este ideea sinodului arhidiecezan, fondul cultural. In jurul acestei chestiuni importante în timpul din urmă s-a scris mult și se va mai scrie, căci preocupă viu publicul nostru.

Comisiunea școlastică a conzistorului din Blaj a făcut un apel, ca ideea trup să se facă.

Imi aduc aminte că înainte de sinod unii, fiind vorba de susținerea școlilor după noua lege școlară, erau de părerea, ca să abzicem de toate școlile, căci nu mai plătește să le susținem cu așa mari jertfe. Pe urmă părinții sinodului au aflat cu cale ca să le susținem cu orice jertfe și au aflat și modul cum le-am putea susține.

Realizarea fondului cultural ni se impune deci ca o necesitate, așa încât de s-ar cere orice jertfe, nu ne putem retrage.

Pentru susținerea acestei afirmații, nu află de lipsă a aduce argumente în meritul chestiunii; ajunge o mică poveste întâmplată, care e mai elocventă decât multe argumente.

In comuna Ș. pe Târnava, după ce de 10 ani s-au făcut toate sforțările pentru a face școala corăspunzătoare, pe urmă școala ruinându-se, a fost închisă. Unii mai slabi de inger, ca și când ar scăpa de un bătrân, au simțit o ușurare. Dar cei mai cu inimă, cari vedeau că copiii nu pot crește ca vițeii în ciurdă, — ziceau adesa: »Nu ni-e hasnă de loc că mai trăim D-le, de când am pierdut școala; azi mâne vom pierde și biserica, și pe urmă și legea, nu

mai avem nici o voie de lumea asta. Copiii ne umblă pe drumuri, s-or face niște perde-vară, vor rămânea să crească ca și lemnele în pădure, cari încă așteaptă să fie curățite, dacă voim să crească; n-or mai și nici Talăl nostru... De ne-am da cămășa din spate fără de școală nu putem rămânea.

Văzând această scânteie, și aducând școala în legătură cu fondul cultural, din care au văzut și cei mai slabi de inger, că cei chemați se interesează de soarta lor, cu mare însuflețire au decis pe primăvară edificarea școlii din puterile proprii, fără frații gr. or. cari din lipsă de conducător, de 10 ani s-au alăturat la școala de stat.

(Nu ne vine să credem! Dacă n-au avut conducători buni în cei chemați să-i conducă, din vina cui nu au găsit tovarăși buni, în frații de același lege românească, deși-i zice, spre deosebire, unită!!? — Redacția »Gazetei«.)

Iată pentru ce susțin că fondul cultural ni se impune ca o necesitate a împrejurărilor vitrege în cari trăim, iată pentru ce greșesc și aceia cari susțin ca să lăsăm școlile.

Pentru aceia apelul comisiunii școlastice pentru cea mai ardentă din lipsurile noastre, școala populară, în împrejurările de acum trebuie să afle răsuneț în generositatea publicului românesc.

Și sperăm că stipendiații își vor face datoria, asemenea și instituturile de bani.

»Unirea« scrie într-un articol: »In situația favorabil schimbată a preoției noastre nu ne îndoim, că și de data aceasta, preoțimea va merge cu crucea în frunte«. Da, va merge, căci »Păstorul cel bun sufletul său și-l pune pentru oi«. Dar încă pentru mielulei!

In urma legii celei nouă școlastice s-a îmbunătățit și starea materială a învățătorului egal cu a preoției, indiferent dacă își capătă întregirea dela stat sau susținătorul de școală; deci nu ne îndoim că învățătorii toți până într-unul vor urma preoției.

Și învățătorii toți, cu atât mai vârtos vor trebui să se facă membrii la fond, căci împrejurările materiale s-au îmbunătățit, deși viitorul lor este foarte problematic, dacă luăm în considerare multele cercetări disciplinare ce se fac de pe acum pentru lipsa de progres în limba maghiară. Pierderea școlilor din lipsa de mijloace ar fi o mare catastrofă națională. Totul atârnă dela dărnicia publicului.

Dacă suntem sentinelele ginte latine, așezate în orientul depărtat, sentinele pururea-n veghere și gata de luptă să fim.

Din România. Eri s-a distribuit la senat proiectul de lege pentru instituirea unei comisiuni istorice. E același proiect care a fost respins în trecuta sesiune și care anul acesta a întâmpinat sericase dificultăți în secțiunile senatului cari, se știe, nu l-au admis decât după multe intervențiuni din partea guvernului. Tot eri a fost distribuit la senat și proiectul pentru modificarea legii organice a Curții de cas-sație, prin care se tinde la desființarea contenciosului administrativ.

D-l general Crăniceanu, ministrul de războiu, a depus proiectul pentru modificarea soldelor din armată Prin acest proiect se măresc soldele ofițerilor.

Aplanarea conflictului din Sf. Sinod. Eri s-a tratat la Senat, între episcopul de Roman și banca prelaților, aplanarea conflictului bisericesc, în senzul ca Sinodul și d-l Haret să-și ia angajamentul în ședința de mâne a sinodului, cu privire la modificarea legii sinodale, fără a fixa însă vre-un termen pentru aceasta.

Episcopul de Roman va primi această soluțiune și mâne își va relua locul în sinod.

Episcopul Nifon al Dunărei de jos, într-o convorbire avută azi la sinod cu episcopul Gherasim, i-a spus că prin această soluțiune nu vor fi nici învingători, nici învinși și că episcopul de Roman reluându-și locul în sinod, în aceste condițiuni nu va apare de loc micșorat, ci dimpotrivă într-o lumină foarte frumoasă.

Episcopul de Roman a declarat astăzi că în ședința de azi va apare la Sinod.

STIRI.

— 14 Ianuarie v.

Dărnicia — săsească. Un ziar săsesc primește din Sereuș, de lângă Sighișoara, corespondența de mai la vale:

»Intr'una din comunele noastre săsești, anul nou s'a ivit în chipul unei întâmplări, ce negreșit este vrednică să o facem cunoscută tuturor. Reprezentanta evangelică a comunei Sereuș (Zendersch) a hotărât într'un glas, să zidească o școală nouă, cu locuințe pentru trei învățători și o sală mare. In preliminar s'au luat 80.000 cor. cheltuială! Suma e mare, dar nu pentru alta, ci numai pentru că locuința unui învățător, a celui mai vrednic, va fi zidită separat, iar odăile de învățământ vor fi întocmite după cele mai noi postulate ale igienei și pedagogiei. Prin hotărârea luată, această comună a dat dovadă că puterile ei și îndrăzneala sa sunt tot ca mai înainte, că nu se lasă oprită, în nizuințele ei, de pildele rele văzute la alții, și că nu se dă îndărăt nici când în fața unor greutăți ce altor comune le par neînvinse.

In câteva zeci de ani comuna noastră a făcut jertfe după jertfe.

Și-a zidit o biserică, cu 100.000 cor. A cumpărat, acuma-s vre-o 16 ani, o mo-

șie mare, cu 120.000 cor., — și moșia e plătită. In cei din urmă 3 ani, și-a adunat un fond de 30.000 cor., pentru zidirea de școală, iar restul de 57.000 cor. o să-l adune din aruncuri pe popor. Fiecare mare gospodar va da an de an 15 cor. timp de 15 ani, și fiecare gospodar mai mic câte 7 cor. Aceasta mare povară oamenii au luat-o de bunăvoie asupra lor, fără de a se împotrivi unul singur, însuflețiti cu toții pentru binefacerile școlii, de unde se răspândește lumină pentru întreaga comună. Și câte năcături n-au dat peste comuna noastră în timpul din urmă! Filoxera ne-a pustiit viile, cu 10 ani înainte, dar astăzi dealurile toate-s sădite cu vițe noi, de-un soiul mult mai bun decât cel vechi. Putem zice cu mândrie, că sereușenii au purtat, în timp de pace, un cumplit dar glorios războiu, împotriva grijilor și nevoilor de cari nu este ferită viața omenească. Stăruința lor i-a ajutat însă la izbândă. Școala cea nouă o să fie cumuna, ce se pune pe fruntea învingătorului. Să dea Dumnezeu, ca biserica și școala cea nouă să le fie o puternică cetate, unde să găsească adăpost împotriva tuturor viforurilor din viitor!«

Ce să zicem din partea noastră?

Biserica română gr-or. din Viena Ministrul austriac pentru culte și instrucțiune a anunțat pe dep. baron Alexandru Hormuzachi, că M. S. împăratul prin președintele hotărâre din 9 Ianuarie a. c. a în-cuviințat ca din mijloacele fondului religios bucovinean să se deie 8000 cor. pentru instalarea și 5000 cor. pentru susținerea capelei r-mâne din Viena.

?? In »Revista Preoților« nr. 2, găsim între știrile zilei și la posta redacției:

Sărăcie... mare trebuie că este la confratele nostru P. B. preot în Giula germană. I-am trimis și S. Sale nrul prim al Revistei noastre să-l văză și dacă-i place, să aboneze revista. Și S. Sa cetind poate inseratul de pe pag. ultimă, al unei »societăți de ajutor reciproc«, a crezut că »Revista« va fi vr-un prospect de asigurare și o... trimite înapoi la adresa numitei societăți în Timișoara strada Hunyadi Nr. 4 (adresa luată din inseratul societății) cu observarea că nu are lipsă de ajutor reciproc. O Doamne, oare de ce ajutor va fi având lipsă atare preot, care tângeste în atata sărăcie...?

P. R. Deocamdată haid să-i zicem modestie. De etădată însă vă vom spune că pentru ce nu iscălesc preoții colaboratori articole publicate. Cu încetul vom ajunge noi și la atata curaj și independență.

Institutul pentru infirmii intelectuali, din Boroșineu, primește copii dela 7—18 ani, din orice parte a țării, dacă se vor da petiții adresate ministrului de culte și înaintate prin direcțiunea institutului.

Locale. Pentru a feri pe trecători de accidente, poliția a dat ordin ca zăpada și

canii li pleznesc cu aripele, iar ei se hrănește din ce a rămas din sațiul celorlalte pasări.

Pe puilul beteag a pus ochii. Ar vrea să și-l facă prietin. Dar așa, neștiut de nimeni, puilul de biblică o să se prăpădească. Cu ce-o să trăiască când nimeni nu-i poartă de grije și el își umple gusa mai mult cu pietricele.

De-un cârd de vreme Isădia dă târcoale pe la ștăchetul caselor celor mari ale boierului. Li rămă pe inimă, că n'are putere s'ajute pe puilul cel năpăstuit și-i e frică să treacă mai des ulița ca să n-o simtă băieții. Zi de zi i-se face foame mai mare și i-se svârle inima: să nu-l găsească odată întins, mort, până ce să nu-i fi venit ajutorul din parte-i.

Când s-a crezut nevăzută de nimeni, într-o zi, a și întins-o la drum și s-a furișat în curte. Băieții mirosiseră și pân-deau din clopotnița bisericii; când au văzut-o intrând, au prins să-și descarce buzunarele și-o ploale de pietriș o urmări în curtea străină, unde se strecurase tiptil și ncremenise cu ochii la puilul de biblică ce-și lăsase aripele în jos și lungise ciocul, gata să moară.

Dulăii curții se deșteptară și se nă-

pustiră, hămăind, s-o sfășie, gurile slugilor o ocărau și ghionturi o înbrânceau din curte. »Afară orbeața«.

Dar s-a deschis un geam și-un glas domnitor striga la câni și la slugi, — punea tăcere... Potăile se opreau și mărăiau doară, bătând din cozi, slugile tăceau din gură. Isădia se făcea ca gălbina și piciorul ei beteag par-că ingenunchia, șoldul îi eșia afară de sub coaste, sdrențele de pe trup par-că se desprindeau s-o despoaie. Ochiul cel sănătos licăria ca o boabă de mătanie, cel bolnav se scura ca împuns e-o undrea și chipu-i prindea ca din fața ștearsă a gologanului de aramă.

— Ce cați tu, fată?«

Isădia rotește o privire de rugă, se încovoale, lasă ochii în pământ. Glasul boierului n-o dojeneste, li dă inimă.

— »Nu ești tu Isădia lui Simion aprodul?«

Intăia oară aude dintr-o gură străină rostindu-se numele mai dulce și se miră c-o știe boierul. De unde-o știe pe ea, răsul uliței!

Domnul cel mare iese în curte și vine domol spre dânsa.

Dulăii i-se târăsc ca niște robi la pi-

cioare, prind să se gudure și pe lângă străina cea desbrăcată. Isădia își simte un imbold mare, o putere, și cutează:

— »Biblica... ar ochiul ei țintește pasărea »puilul cel de colu...«

— »Ce-ai cu el?«

— »De mi-l-ai da mie!...«

— »Uite la ce i-a rămas ei inima, săraca. Dați-i pasărea« hotărăște stăpânul.

Dar când slugile aduc puilul cel olog și-l pun, mortăciune, în mâinile Isădiei, simte și boierul ce-a împins-o pe fată.

Sub flenderița ferenițită inima ei bate repede de tot și mâna i slabă alintă biblica. Și nici nu știa că trebuia să zică ceva când stăpânul casei i-a pus și un ban frumos în palmă.

Li vine și zboare de fericire pe poartă ca dusă pe sus.

Băieții cei răi s-au coborât și se uită ca blenzi, fără să nțeleagă.

Apoi toți o uită pe Isădia; numai ea nu uită pe boierul care i-a încălzit viața. Iar biblica se intramă, ciugulește din palma ei și crește.

Cătră toamnă dete bolesnița printre copii. Pe Isădia a lovit-o dintăi: mai slabă, mai șubredă, mai rău trăită. Se stingea

văzând cu ochii, se usca și o mistuiau frigurile.

Intr-o zi s-a milostivit să vină și doctorul orașului, că-i dăduse în genunchi aprodul.

— »Bine, dar se prăpădește de nemăncare... Trebuie hrănită. O ciorbă de pasăre, ceva ușor«.

De unde să se găsească pasări în curtea aprodului?... Își frângea mâinile și nu știa ce să facă.

Mai la urmă, fata lui să trăiască. A tăiat bibiloilul.

Isădia ostenea să se ridice între perne când a venit Simion cu strachina de fierțură și i-a întins lingura. Ea întindea buzele-i arse.

A pr'ns-e groaza când a văzut d'ghicește: — »Biblica, adu-mi biblica mea...«

Aprodului i-s-a tăiat mâna și a simțit cum li cade, cu lingura, în strachina. Perdeaua desnădăjduirei i-a împânzit vederile și-n ochi li juca focul durerii.

Prin ce-a trecut inima fetii atunci. Se silia să-și frângă inima și să zâmbească:

— »Mai târziu... nu mi-e foame... cum... aș vrea să dorm...«

ghiata dinaintea caselor sa fie curatita dimineata pana la orele 8, iar zăpada căzută cărată peste zi după câteva ore, și ghiata presărată cu pământ. Unde nu se va face așa, poliția va porunci curățirea pe spesele proprietarilor de casă.

— Proprietarii de case sunt făcuți atenți, că termenul prezentării fasonărilor pentru datorii expiră în 31 Ianuarie n.

— Singurul bal mascat de elită va fi anul acesta acela pe care-l da reuniunea femeilor romano-catolice, la 1 Febr.

— George Maior, pantofar, lovita de o boală grea, și având să-și înmormânteze un copil, apelează la sprijinul oamenilor buni și milostivi. Darurile în bani se pot primi și la redacția noastră.

— Dela oficiul de dare orășanesc primim spre publicare următoarele: In sensul art. de lege XV din anul 1883 se aduce la cunoștința publică, că consemnarea dărilor comitatense pe anul 1909 este gata și în termen de 8 zile adică de la 25 Ianuarie până la 1 Februarie a. c. incl. le poate vedea ori cine în localul oficiului de dare orășanesc dela 8—12 a. m. Totodată se comunică, că în timpul din 2 Februarie 1910 se poate recura în contra pozițiunii de dare comitatensă la comisiunea administrativă, comitatensă, subternându-și recursul la oficiul de dare subsemnat. Recursurile prezentate după acest termen se vor respinge ca fiind înărzate.

Impărțire de ajutoare. Din fundațiunea Mathilde de Trauschenfels se vor împărți la 19 Martie 1910, ajutoare de câte 300 coroane la cetățeni și cetățenă fără deosebire de națiune și confesiune, născuți însă în Brașov și aparținători și acum la Brașov, cari-s săraci și nu-și mai pot agonisi pânea de toate zilele. Rugărilor trebuie prezentate la magistratul orășanesc până în 12 Februarie 1910 la 12 ore. Ce documente trebuie adneșate la rugări, se poate vedea din publicațiunile afișate pe stâlpii și pe tablele de anunțare. Magistratul orășanesc.

Postă modernă. La Londra s-a inaugurat deunăzi noul sistem de impărțire al scrisorilor prin telefon. Se știe că până acum Londra n-avea nici o distribuție de scrisori nici Dumineca. nici zilele de sărbători. Dumineca trecută dimineata un oarecare număr de abonați fură treziți din somn la 8 ore și jumătate, de soneria telefonului lor. Mai mult de cât surprinși, ei auziră pe impieगतul centralei citindu-le o scrisoare, care le era adresată cu o mențiune specială. Acest nou sistem e foarte comod, și foarte economic. Trimitătorul n-are ce cât să plătească 3 penice pentru 30 cuvinte, adică un ban de un cuvânt.

Fum scump. Regia monopolului tutunurilor din țara noastră a publicat datele statistice despre materialul fabricat și consumat în primele zece luni ale anului 1909. S-a fumat tutun în preț de peste 111 milioane de coroane, față de 107 milioane de cor. în aceleași luni ale anului 1908.

Conscrierea de cai pentru miliție. Dela magistratul orășanesc primim spre

publicare următoarele: In sensul § 3 alinea 1 a instrucțiunii la art de lege XX din 1873 se provoacă toți posesorii de cai de pe teritoriul orașului Brașov dimpreună cu Stupinele, Fabrica de zahar, Timișul de sus și de jos, Dârste, Noua și Predeal, de a-și însușia caii (asinii, cătării) în localul pentru conscrierea militară, strada Porții 63, etagiul prim, în timpul dela 20—31 Ianuarie 1910. Spre acest scop sunt posesorii de cai îndatorați de a lua din amintitul local în primire biletele de însușuire. Intrelăsarea se va pedepsi conform amintitului și cu o pedeapsă până la 20 cor. Dela însușuire sunt eliberați: a) caii Majestății Sale și ai membrilor (naltei curți; b) caii hergheliei de stat; c) caii adminii stratiunei militare și caii oficerilor meni-pentru împlinirea serviciului; d) caii eliberați pe temeiul contractelor încheiate pe baza dreptului de negoț.

Invitare la reprezentatia teatrală urmată de dans, pe care — comitetul filial din Teaca al societății pentru fond de teatru român o dă în Toplița română Duminecă scara în 30 Ianuarie st. n. sub conducerea domnului *Aurel P. Bănuț*, directorul artistic al societății. Se va juca: »Nepotul răsfățat«, farsă în 5 acte de T. V. Păcățianu.

Cununie. D-soara Eugenia *Păcu* și d-l Constantin *Bobancu* își vor serba cununia lor Duminecă în 17/30 Ianuarie a. c. în biserica s. Adormiri din Brașovul-vechiu. — Sincere felicitări!

Mulțămită publică. Din prilejul trecerii la cele vecinice a prea iubitei noastre *Maria C. Gligor*, mulțămim călduros tuturor celor ce au binevoit a lua parte la înmormântarea scumpei noastre răposate, precum și celor ce au binevoit a ne condola, pentru dragostea aratăată în aceste momente nenorocite. În numele jalnicei familii: *Coman Gligor*, inv. penz.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat: Pe lista de colectă nr. 179 (colectant: Remus Popa cl. V. g.) următorii domni din Șinca nouă: David Chiușdea, 2 cor.; Ioan Baicoiu, Ioan Flucuş Domnescu, Stan Scurtu, Ioan Popa, George Tunsoiu și George Baicoiu câte 1 cor.; Filon Flucuş 1 cor. 50 fil.; George Chiușdea și Victor Tunsoiu câte 50 fil.; George N. Uscoiu și Ioan F. Lăncăa câte 30 fil.; Titu Popa 20 fil.; Romulus Popa 10 fil.; Todor Flucuşiu 50 fil.; Alexandru Brotea, Matei și 10 fil. Suma 14 cor.

Pe lista de colectă nr. 174, (colectant Constantin Bodea stud. cl. VII gim.) următorii: Constantin Bodea, preot gr.-ort. Ciceu-Giurgești 5 cor.; Domnica Bodea, preoteasă Ciceu-Giurgești 2 cor.; Maria Bodea Ciceu-Giurgești 1 coroană; N. N., N. N., Dr. Barbul, avocat, Dr. A. Chereștes advocat și N. N. din Dej câte 1 cor.; Ioan Șliam, Csăki-Corbó 1 cor.; A. Șliam, proprietar, Măgoaja 1 cor.; Teodor Herman prot. Dej 2 cor.; Dr. Augustin Bodea advocat, Dej 5 cor.; »Banca Poporală«, Dej 10 cor.; Dr. T. Mihali, Dej 20 cor.; »Somesana«, Dej 20 cor.; Ioan Pinteș proprietar și Georghe Moldovan, Dej câte 1 cor.; Dumitru Pop econom, Ciceu-Giurgești 1 cor. Suma 75 cor.

Pe lista de colectă nr. 181, (colectant: Nicolae Vasu, stud. cl. V gimn.) următorii: George Pop Vasu econom, Arpașul de jos 2 cor.; George Vasu, Arpașul de jos 2 cor.; Gerasim Dobrin, Arpașul de jos 1 cor.; Ioan Căndulețiu, cioban, Streza-Cărțișoara 20 fil.; Maria Pop Vasu, Rafira Bogdan și Efrosina Vasu, Arpașul de jos câte 20 fil.; N. Frâncu și Ioan Comșa Bogdan econom câte 1 cor.; »Banca poporală« 5 cor.; Iulius Kopp, carciumar și Vasile D. Bogdan, Arpașul de jos câte 50 fil. Tovit Dobrin econom 40 fil. Suma 14 cor. 20 fil.

Primească generoșii donatori sincerele noastre mulțămite. — *Direcțiunea școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.*

Avis. Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că am deschis cancelarie advocațială în Năsăud. Cu stimă Dr. *Tudor Moisil*, avocat.

Un scaun pe roate de gumă pentru bolnavi, pe care poate bolnavul atât să stea cu picioarele întinse cât și șezând, și poate fi scos cu el la preumblare, este de vânzare cu un preț de tot scăzut. Informații la administrația ziarului nostru.

»Căilindarul Minervei« cunoscut ca cel mai frumos și c-un cuprins valoros și bogat, cu o mulțime de ilustrațiuni perfecte, a sosit la Librăria »Gazetei«. Prețul 1.25 fileri, plus 10 fileri porto.

Avis! M. Radu, croitor Cluj strada Jokai 2 își recomandă atelierul său de croitorie pentru domni.

Iohannes Scarlatescu »Tonstlicke« este titlul unui caiet de compozițiuni musicale ale d-lui I. Scarlatescu, compositor distins și apreciat Român, care se află de prezent în Viena. Acest caiet conține următoarele 5 piese:

1. »Was will die ensame Träne?«
  2. »Der Totenkranz.«
  3. »Vergänglich-keit.«
  4. »Der Fischer.«
- Aceste patru piese sunt cântece pentru voce și pian, iar Nr. 5. »Einleitung und langsamer Reigentanz aus der 2 romänischen Rhapsodie« este o piesă pentru patru mâni aranjată de compositor după orchestră pentru pian.

Atragem atențiunea pianistelor și cântărețelor noastre asupra acestor alese creațiuni muzicale. Caietul costă cor. 3.50 plus 20 bani porto. Se poate procura prin Librăria »Gazetei«.

Petrecri poporale în Brașov.

În 6/19 Ian. ziua de Bobotează, a avut loc în sala hotelului »Central« producțiunea muzicală-teatrală dată de *corul bisericii gr. or. rom. a »Sfintei Adormiri« din Brașovul-vechiu*. Publicul — mai numeros poate ca totdeauna — a stat la mese.

În program au fost luate patru cântări, dintre cari mai reușită a fost »Sărba doftorilor«, draguța compoziție a d lui N. Oancea. Corul mixt al Brașovechenilor e bine cunoscut la noi și mai cu seamă de

când d-l Romulus Ardelean, actualul învățător din Brașovul-vechiu îl dirigează, a progresat foarte mult, prestând lucruri cari întrec orice așteptare.

Ca și cu cântările, așa și cu cele două piese teatrale, alegerea a fost de astă-dată foarte nimerită. Atât »Țiganul cătană« cât și »Cărlanii« de Negruzzi, sunt două piese, pe cari poporul le pricepe ușor și și diletanților le face mare ușurință în joc. În prima piesă au jucat d-nii G. Popoviciu, Cornel Drăghiciu, I. Aldea și Constantin Bărsan, stărnind multă ilaritate în public cu jocul lor natural și ușor. În a doua piesă d-soarele E. Cahler și E. Aldea au plăcut, ca totdeauna, atât ca joc de scenă cât și ca mimică, iar d-nii I. Aldea și C. Voicu în rolurile lui Miron și Terinte, produceau în sala înțesată de public hohote de răs. D-l D. Jaliu, cunoscut ca cel mai bun dintre diletanți, a fost și de astă-dată admirat în rolul lui Lionescu.

După a doua piesă teatrală s'a dansat »Călușorul« de cătră 10 tineri în frunte cu vătaful: d-l I. Aldea, iar după aceea s-a dansat de cătră 8 domnișoare, în frumoase costume naționale, și de 8 tineri »Bătuta«. După horă apoi, o horă foarte frumoasă, »Irozi« cari se rătăciseră prin partea aceea, au jucat în mijlocul salei. Nu s-ar putea oare să fie mai multă serioșitate în predările lor și să nu-și bată formal joc de acest frumos și vechiu obicei al nostru??

După jocul »Irozilor« dansul s-a continuat până la ziua în cea mai bună dispoziție.

Rap.

Vineri în 25 Dec. v. 1909 (ziua întâi de Crăciun) societatea sodalilor români »Lumina« din loc, ca în toți anii, așa și acum, a aranjat o petrecere poporală, la care a luat parte un public foarte numeros. S-au cântat mai multe coruri, cari mulțămită muncii mari depuse de harnicul dirigent inv. R. Ardelean și atențiunii coriștilor au fost bine esecutate. S-au jucat două piese teatrale și anume: »Talpa iaduică« și »De pe urma beției«. Amândouă piesele au fost bine alese și destul de instructive, numai cât unii dintre diletanți au fost cam esagerați în mișcări și gesturi. Sperăm însă că pe viitor, cunoscând harnicia și desoinicia diletanților cari au jucat, orice piesă va fi și mai bine esecută.

Între altele a debutat și »Fanfara societății« cu câte-va puncte destul de bine esecutate.

Am.

Și și-a lăsat capul pe perne, s-a întors cu fața la perete, ploapele i-s-au închis. A legănat o un vântuleț, un răsuflet scurt i-a trecut printre buze și prin fe-reastră des-hisă par-că s-a ales o bătaie de aripă!..

Răvaș netrimis.

— Unei domnișoare. —

Pribeag în lume fără țintă
Eu bat cărările pustii
Și nu mai plâng de-acum înainte
Și nu te-treb de ce nu-mi vii.

Din suferința clipelor trecute
Eu minții mele-i dau învățătură:
În peptul meu să nu se'ncuibe
Deacum nici dragoste, nici ură.

A mele gânduri răsvrătite
Eterne zbcuimări să-ndure
Și sufletu-mi cuprins de grije
Răpaosul să nu-l mai fure.

De-ai fost și tu, sau nu, vre-odată
Stăpâna simțurilor mele,

Să n-o mai știu de-acum-nainte
În traiul meu bătut de rele!..

Budapesta, 24 Ian. n. 1910.

S. Bornemisa.

Din „Anecdote orientale“

de Nazim.*)

Mahmud.

În Afganistan de mult, de mult stăpâna sultanul Mahmud. Sub staba lui obla-duire tăbărără dușmanii în țară și o pus-tiiră dealungul și dealatul.

Alături de Mahmud stetea înțeleptul vizir Elias. Un țaran al cărui avut îi nimeră vrăjmași, voind să câștige sprijinul sultanului, veni și i-se plânse vizirului.

— Bine! — zise Elias. — Sultanul merge mâne la vânătoare. Așteaptă-l în marginea pădurii și dă-i cucernic binețe. Dacă te întreabă, ce cauți în pădurea im-

* Nazim e unul dintre cei mai distinși scriitori turci ai zilelor noastre. El e cel dintâi la turci care în tot ce scrie e pătruns de convingerea, că adevărata literatură națională numai și numai pe literatura poporală se poate sprijini. Pătruns de aceste idei, a cules o mulțime de produse literare populare din Orient. Dăm și noi câte-va dintre acestea.

părătească, spune-i, c-ascuți, ce grăiesc pasările.

Țaranul făcu întocmai și într-adevăr totul se întâmplă, după cum spusese vizirul.

— Cum? Într-adevăr sunt oameni, cari știu limba pasărilor? — întrebă sultanul Mahmud nelnc-zător.

— Cum sa nu, — grăi vizirul. — Îmi aduc aminte c-am auzit multe despre asta. Ce fericit aș fi eu, preaslăvite, dacă mi-ai da voie să învăț și eu știința asta; țaranul acesta m-ar putea învăța.

Sultanul trimise îndată după țaran, să vie la curtea împărătească și să 'avețe pe vizir.

După vre-o câte-va luni porni sultanul împreuna cu Elias iar așa la v. nătoare prin desășurile codrilor. Într-un huceag auziră două bufnițe uhuind.

— Înțelegi, ce grăiesc ele, Elias?

— Da, stăpâne. Una cere pe sama fiului său, fata celeilalte. Cealaltă îi răspunde: »Bucuros îi dau de nevastă fiului tău copila mea, dacă-mi dai în schimb cincisute de sate pustiite«. »Foarte bucuros, — răspunde cea dintâi, — căci de când e Mahmud pe tronul Afganistanului, avem bogăt de sate pustiite«.

Auzind Mahmud cuvintele acestea, dete îndată poruncă lui Elias, să ridice din nou acele sate pe cheltuiala țării.

Padișahul și sluga.

Un padișah avea 'n grajd mii și mii de cai. Mai mult îi plăcea însă de o iapă bătrână, care-l purtase cu credință în vi-forul războaielor. Într-o zi se stinse însă iapa lui cea dragă.

Auzind padișahul, ce s-a întâmplat, tăbări nebun de mânie asupra slugel dela grajduri, să-l ucidă.

Vizirul însă grăbi după stăpânul său și-i prinse mâna încă la vreme.

— Nu-l ucide! strigă el. — Nu-l ucide până ce nu i-am spus, cu ce a păcătuit.

Apoi se 'ntoarse cătră slugă:

— Ticălosule! Nu vezi ce păcat groaznic ai făcut? Ai răbdat să moară iapa cea scumpă a slăvitului padișah, îi faci, ca plin de mânie pentru fapta ta, să ucidă un nevinovat. De se va păta pe veci numele lui slăvit, tu ești de vină, slugă nemernică ce ești!

Padișahul își plecă fruntea rușinat, împinse sabia în teacă și porni încet, încet de acolo. Vasile Stoica.

Prelegere populară în Hălchiu.

Sâmbătă în 26 Dec. v. 1909, din încredințarea »Comitetului« desp. I din Brașov al Asociației pentru literatura română și cultura poporului român, d-nii membrii ai »Comitetului« V. Neguț și N. Furnică, însoțiți de d-l Cand. Mușlea jun. au ținut o prelegere populară cu schiopicul, în comuna Hălchiu. A vorbit d-l N. Furnică despre »alcoolem și urmările beției« proiectând și arătând diferite tablouri despre cele amintite în vorbirea d-sale.

D-l V. Neguț a proiectat cu schiopicul diferite monumente vechi și moderne din patrie și din alte părți, arătându-le originea și însemnătatea. — Arătând fotografiile mai multor bărbați de valoare, a spus la fiecare câte-va date biografice.

La prelegere a luat parte în frunte cu harnicul preot T. Roșca și cu d-l inv. E. Roșcă aproape toți bărbații din comună împreună cu femeile și chiar și copiii, încât abia li mai încăpeau salele destul de mari ale școlii române. Am admirat și de astă dată disciplina și entuziasmul curat al Hălchiienilor și am dori ca în multe comune să ne dea Dumnezeu astfel de bărbați.

Am.

Apel.

„Casina română din Brașov“, înființată încă la 1846, își va ținea proxima ei adunare generală anuală Duminecă în 17/30 Ianuarie 1910, la 4 oare după amiază.

În preajma acestei adunări generale, cu toate că în anii 1909 și 1908 a avut casina 93 respective 100 de membri, ceea ce a fost o considerabilă creștere față de trecutul mai recent, totuși:

a) având în vedere faptul prea bine cunoscut, că în Brașov și în împrejurime se mai află încă mulți intelectuali români, cari nu sunt membri ai casinei și cari nici din punct de vedere al vechilor și bunelor tradiții românești din acest mare și istoric centru românesc și nici din punct de vedere al justei lor așteptări de a fi și de a trece de buni și folositori membri ai societății românești, nu își pot scuza cu absolut nici un motiv serios și acceptabil lipsa numelui lor din lista membrilor acestui vechiu și românesc așezământ social;

b) având în vedere, că dela Octombrie 1909 încoace localitățile casinei se află în centrul Brașovului, anume în moderna și frumoasa casă a parohiei gr. or. române din piața principală a Brașovului, (etagiul I. câtră piață), și că în timpul din urmă și-a procurat un al doilea biliard, doar cel mai bun și cel mai modern în tot Brașovul; lucruri cari sunt tot atâtea considerabile îmbunătățiri față cu trecutul:

Apelăm la toți Românii intelectuali, buni și cinstiți din Brașov și din împrejurime și îi invităm cu toată dragostea frățească ca să grăboască a se înscrie și anume: cei din Brașov ca membri ordinari cu taxă anuală de câte 20 coroane, iar cei din împrejurime, ca membri externi cu taxă anuală de câte 5 coroane, observând pentru orientare generală, că afară de »... caracter cinstit și purtare nemaculată...« (§. 1 al statutelor) nu este absolut nici o altă condiție de primire.

Pentru Comitetul »Casinei române din Brașov«

Brașov, în 22 Ianuarie 1910.

Dr. Nicolae Vecerde, Nicolae Oancea jun.,
președinte. secretar.

Reprezentare teatrală în Dej.

Comitetul filial din Dej al societății pentru fond de teatru român în 9 I. c., a treia zi de Crăciun, a dat prima reprezentare teatrală în Dej în sala cea mare a hotelului »Europa«, care atât din punct de vedere moral cât și material a succedat peste așteptare.

S'au jucat piesele »Otrava femeiască« de Al. Țințariu și »Distrații« de Kotzebue. În cea dintâi au jucat: d-șoara Maria Bodea și d-nii Laureniu Perhaița, Octavian Moldovan și Augustin Pinte. În a doua au jucat: d-șoara Viorica Mureșan și d-nii Laurențiu Perhaița, George Mânzat și Benedict Rusu. Toți debutanții s'au achitat de rolurile lor cu o precizie rară la reprezentații de diletanți. Meritul pentru instruirea diletanților îi revine neobositului membru în comitet, d-l L. Perhaița.

Între cele două piese au declamat cu mare pricepere d-l Dr. Iosif Boca, d-l Oc-

tavian Moldovan și d-l Augustin Pinte, iar un cor improvizat sub conducerea d-lui Ioan Moldovan a cântat colinda: O ce veste minunată.

După reprezentație a urmat în cea mai bună dispoziție joc până în zori.

Din venitul brut, având de astădată spese mari și cu construirea binel, rezultă un venit curat de 40 cor. 54 fileri. din cari 25% s'au espedat conform §-lui 14 din regulamentul comitetului central.

Au suprasolvit: Dr. Liviu Micșa cor. 10-90, Dr. Ioan Vajda 10 cor., Dr. Teodor Mihali 6 cor., Simeon Rusu 4 cor., Iuliu Székely 3 cor., Dr. Ioan Mezei 2 cor., Zorovavel Perhaița 2 cor., Teodor Herman 2 cor., George Gradovici 2 cor., Vasile Măgdaș cor. 150, Ioan Brugovitz 50 b., Cuișil Brehar 50 b., Alexandru Bitai 50 b., Ioan Moldovan 20 b., Petru Mărgineanu 20 b.

Și-au rescumpărat biletele: Dr. Leonida Domide cu 6 cor., Dr. Guilelm Șorban cu 4 cor., Petru Anca cu 4 cor., d-na Magyari cu 3 cor.

Orfelinatul

Reuniunii învățătorilor din Archidieceza gr. cath. de Alba-Iulia.

Dela marginea Câmpiei, în Ian. 1910.

II.

În senzul deciziei adunării generale a reuniunii noastre, ținute în Blaj în 25 Oct. 1909, biroul central era obligat a provoca despărțimintele reuniunii ca să desbată proiectul de statute al Orfelinatului învățătorilor și să deschiză o colecție trimitând spre acest scop un apel tuturor membrilor din archidieceză pentru colectare de ajutoare în favorul înmulțirii fondului orfelinatului. De atunci au trecut mai trei luni de zile și biroul central pe lângă toate acestea încă tot amână emiterea provocării câtră despărțimintele pentru desbaterea statutelor ba nici apelul amintit nu l'am primit noi învățătorii până în ziua de astăzi.

„Foaia Scolastică“, organul reuniunii a apărut deja cu Nrul 2 în anul curent fără a cuprinde ceva despre orfelinatul învățătorilor. Motivele acestei trăgănări, noi învățătorii, cari trăim afară de centru, nu-l putem ști; cu ocaziunea întâlnirilor noastre familiare și-n adunările noastre din despărțiminte ne tânguim și ne comunicăm numai supărarea noastră, că ce puțin interes arată față cu viitorul copiilor noștri cei din centrul reuniunii cât și însuși organul nostru oficios, care până acum cu nici un cuvânt n'a amintit ceva încurajator pentru orfelinat; având noi dascălii de pe sate lipsă ca cei din centru să ne deie îndrumări întru realizarea scopului acestuia sublim, sau dacă cei din centru află că proiectul d-lui inspector de scoale Iuliu Bardosy cuprinde manciți și defecte, biroul central și în deosebi „Foaia Scolastică“ are datoria a le combate și a ne da îndreptări părintești ca să ne știm orienta.

Cu laudă și recunoștință trebuie să amintesc o faptă frumoasă a celor trei colegi, Pampu, Botezan și Spătăcean, cari în Nrul 282 cotidian al „Gazetei Transilvaniei“ au lansat un apel câtră învățătorii din Archidieceza noastră pentru colectare de ajutoare în favorul fondului orfelinat. Numiții colegi s-au aflat poate siliți a întreprinde pasul acesta văzând nepăsarea celor din centru față cu instituția noastră proiectată de orfelinat. Nu știu ce succes a avut apelul acesta, fiindcă până acum cassarul din centru n'a publicat ofertele intrate; cred și sum convins însă, că dacă apelul demandat din partea adunării generale se va lansa și trimitte din partea biroului central tuturor membrilor reuniunii, atunci și cei cari nu cetesc alte jurnale decât „Foaia Scolastică“ încă vor fi în poziție de a cunoaște afa-

cerea și nu vor întrelăsa de a contribui mic și mare cu toții cu obolul lor cât de neînsemnat la întemeierea fondului nostru umanitar dorit ca să se înființeze din partea tuturor.

Câmpeanul.

A p e l .

Câtră toate Desp. Reuniunii învățătorilor din Archidieceza gr. cat.

Despărțământul Aiud al Reuniunii învățătorilor din Archidieceza gr. cat., în adunarea generală ținută în Poiana la 11 Dec. 1909 — în vederea meritelor ce a dezvoltat regretatul canonic Augustin Bunea, în calitate de inspector școlastic archidiecezan pe terenul de îndrumare și organizare a dascălimii noastre, însușind în toți duhul de promeniire al culturii și științei românești și agitând toate pornirile spre ideal și nădejde de care trebuie cuprinsă întreaga noastră dascălimie, — a hotărât unanim, ca în semn de recunoștință față de marele bărbat al bisericii și al școlii noastre, în schimbul eununei, care la înmormântarea dânsului ar fi trebuit să cuprindă jalea și durerea învățătorimii ardelenice — să lansăm un apel călduros câtră toate despărțimintele noastre, pentru a contribui cu obolul nostru la înființarea bibliotecă centrală, ori la fondul Bunea...

Să fim și noi acolo, unde se eternizează figurile mari ale neamului... și să recurgem și noi cu toții la monumentul de vecie al aceluia, care s'a luptat și a obosit atâta, pentru binele, întărirea și organizarea noastră în senz național!

Cacova, în 25 Ianuarie 1910.

Aug. Ocnean,
prez. Desp. Aiud.

Toate ziarele noastre sunt respectuos rugate a reproduce acest apel.

O petrecere populară.

(In Cernatu-Săcele.)

(vs) E totdeauna ciudat felul nostru de a privi lucrurile. O petrecere populară cu producție o privim cu aceeași indiferență, cu care privim comediantul din circ sau saltimbancul de bălcu. O parte bună a inteligenții noastre în pretențiile ei de societate cuită privește cu un fel de zimbet ironic la o producție populară. Mă rog, nu-i poate satisface sufletul ei arta ceea »primitivă«. Și vezi pe mulți declamând apropiere câtră păturile de jos, propunând să se țină conferențe, să se înființeze biblioteci etc. etc., ne mai sfârșind cu propunerile. Iar bibliotecile, dacă se înființază — de regulă rămân necăutate, conferențele — dacă se țin (și e întrebare: se țin sau ba?) sunt primite de popor de regulă cu neîncredere și răceală.

O conferință trebuie înainte de toate să satisfacă cerințele sufletesti ale mulțimei căreia se adresează. Iar conferințele ce se țin țărânilor nu prea îndeplinesc aceasta

De aceea sunt totdeauna mai bine primite, mult mai bine cercetate, mult mai bine înțelese — și au mult mai mare efect producțiile populare, fie cât de slăbuțe. Ideile atunci străbat mai ușor în mulțime, când mulțimea nu simte scopul urmărit. O producție ascunde totdeauna aceasta tendință sub vălul delectării, ceea ce o conferință nu face niciodată. Ar trebui totdeauna încurajate niziunile de felul acesta.

Am asistat în ziua de Anul-nou la o petrecere populară în Cernat (Săcele). Nu pot în destul lauda priceperea cu care au fost alese bucățile producției, și cu care a fost condusă întreaga petrecere.

Inteligența — pare-mi-se — și aici ca pretutindeni și-a ținut de datoriță să se illustreze prin — absență. Și sunt sigur că-i va fi pus destule bețe în roate d-lui R. Mircan, care a fost sufletul întregii petreceri și veselii. A venit în schimb popor de ajuns; și doar pentru el a fost aranjat totul. Corurile, (Era o sară lină, — Mândra mea de astă vară, — Ano Leano, — Păc păc, — Mureș, Mureș, apă lină) toate populare, au fost executate cu o fineță uimitoare, pentru un cor compus din țărani. Două poezii au fost declamate de asemenea de țărani.

S-a jucat piesa »Cinel Cinel« de Alexandri. Toate rolurile au fost bine jucate, mai ales Graur (d-l R. Mircan).

În pauză s-a jucat »Călușerul« și »Bătuta«.

A fost o idee foarte fericită din partea d-lui Mircan, când s-a cucerat să aranjeze producția pentru popor, prin popor. Trebuie să zmulși țărâni din sfiala lor și familiarizați cătuși de puțin cu creațiunile literare și muzicale, duși și ei pe scenă, fie aceasta cât de primitivă. Prin asta se nobilizează sufletul și se trezește tot mai mult conștiința puterilor proprii.

Voci din public.*)

Abrudsat, 21 Ian. 1910.

Onorat! Redacție!

Un individ, ce și-a uitat de sine, rău-tăcios și închipuit, a publicat în Nr. 274 al »Gazetei«, sub titlul »răspunsul al II-lea« în rubrica: »Voci din public« un articol, tot atât de murdar, ca alți articoli ce i-a scris d-sa până acuma. În acest articol ridică contra mea trei acuze principale, anume zice:

1. Că am luat rolul fariseilor, că neg tot ce nu-i de credința mea, chiar și ce am scris însu-mi, despre argumentele biblice.

Iată ce am scris eu în Nr. 96 al »Telegrafului«: »D-l Stoica a susținut, că teoriile comunicate de d-sa răsloarnă argumentele biblice.« Vine apoi d-l Stoica și în Nr. 235 al »Gazetei« pag. 5, coloana 4, alineatul ultim, schimbând sensul construcției mele, scrie următoarele: »Părintele Gombos, amintește și aceea, că prin subiectul conferinței așa fi răsturnat argumentele biblice.« La această afirmație nebună i-am răspuns în Nr. 262 al »Gazetei« pag. 5, coloana 4, alin. 5, că o »astfel de absurditate n-am putut scrie!« Da, fiindcă pe d-sa, care nici nu cunoaște argumentele biblice, nu l-am ținut și nu l-țin capabil să poată răsturna acele argumente.

Deci, n-am negat ce am scris, ci d-l Stoica a falsificat adevărul.

2. Că eu am mințit când am scris, că d-sa n-a avut dreptul să-și țină conferința: »Despre ivirea și originea omului pe pământ«, sub eghid »Comitetului cercual al »Astrei«. Și pentru a mă combate, publică un extras din procesul verbal al comitetului cercual. Dar ce se constată prin acel extras? Se constată, că comitetul cercual, — adevărat că într-o ședință la care eu n-am luat parte, — l-a designat și pe d-sa de conferențiar.

D-l Stoica însă nu va putea dovedi, că și-a insinuat lema sa comitetului, prin urmare n-a avut dreptul să-și țină aceea nefericită conferință sub eghida comitetului.

Ca dovadă eclatantă, că comitetul cercual al »Astrei« nu s-a simțit măgulit de onoarea ce i-a făcut-o d-l Stoica, ci a desaprobat conferința și pe conferențiar poate servi și următorul fapt, petrecut în prima ședință a comitetului, ținută după aceea nefericită conferință, adevărat în 20 Dec. 1909, când abdicarea d-lui Stoica, din postul de vicepresident al comitetului cercual, s-a luat cu bucurie spre știință și în locul lui a fost ales de vicepresident d-l Ioan Simu.

3. Zice că eu am »stors« declarația publicată, dela învățătorul, despre care d-sa are obrazul să susțină, că trăiește din »cormoșile« bisericii. Ei vezi, scandalosul domn Stoica, nu poate discuta fără să calumneze pe oamenii cinstiți. Dar să vede că și-a uitat deja, că d-l Ioan Simulescu la pertractarea ținută s-a prezentat ca martor propus din partea d-sale, deci a fost timp, când și d-l Stoica avea încredere neșarmurită în el. Și cu drept cuvânt, pentru că d-l Simulescu e recunoscut din partea tuturor, de un bărbat înzestrat cu caracter ferm, dela care nimeni nu poate »stoarce« declarațiuni — și cu atât mai vartos neadevăruri; care nu trăiește din cormoșile nimănui, ci din salariul ce-l învrednicește. — Am cerut dela d-l Simulescu declarația, pentru că d-sa nu numai a fost prezent, când d-l Stoica răzimat de usciorul uși, își făcea declarațiunile pretinse de mine, ci fiindcă dintre românii prezenți ca martori, d-sa posedă mai perfect limba maghiară, în care d-l Stoica își recita simbolul credinței creștine. Apoi dela maghiari, ca d-sa, n-am voit să public declarațiuni.

* Pentru forma și cuprinsul celor publicate sub rubrica aceasta Redacția nu ia răspunderea.

Privitor la declarația d-lui Pongratz Aladar, a avocatului d-lui S. Stoica, observ :

Acea declarație — în mare parte — tractează împrejurări nediscutate în public. Pentru ce n-a dat d-l Pongratz declarație, prin care să întărească aserțiunea d-lui Stoica, susținută în Nr. 235 al »Gazetei« că eu »văzându-mă strâns cu ușa m-am rugat de pace? Pentru ce n-a combătut d-sa ceea ce am scris eu în Nr. 113 al »Telegrafului«, când am zis : că »insuși avocatul contrar convingându-se de nelemeniția acusei, mi-a făcut propunere de pace.« Da, susțin și acum, că nu aveam nici o teamă de procesul absurd, intentat de d-l Stoica, ci pe d-l Stoica îl strângeau opiniile, deoarece după achitarea mea, ce trebuia să urmeze, eu aveam dreptul să-i intentez d-lui Stoica proces de calunnie. Am săvârșit deci, față de el, o faptă umană, iar răsplata acestei fapte e, că iarăși mă calunniază.

Pasagiul din declarația d-lui Pongratz, »că eu am primit necondiționat propunerile lui de retragere și împăciuire«, este a se interpreta astfel: Propunerile d-lui Pongratz privitoare la rehabilitarea d-lui Stoica, după ce d-sa își făcuse declarația prelinșă de mine, adevărat, le-am primit necondiționat. Propunerile d-lui Pongratz privitoare la suportarea speșelor de proces și la concipiarea declarațiunei apărute în Nr. 113 al »Telegrafului« nu le-am primit. Astfel speșele procesuale au căzut în sarcina d-lui Stoica, iar declarația o a concipiat-o nu d-sa singur, ci cu bărbatul meu de încredere.

Apoi zice d-l Pongratz, că Stoica n-a exprimat cuvintele: »că pe viitor învățături ateiste nu va mai propovădui«.

Dar nici d-l Simulescu nu spune în declarația sa, că Stoica ar fi exprimat aceste cuvinte și în realitate recunosce și eu că nu le-a exprimat. Lucrul stă astfel: eu cu ocaziunea pertractării am pus și următoarea întrebare d-lui Stoica: »Te obligi d-ta, că pe viitor nu vei mai propovădui învățături ateiste? D-l Stoica a făcut un semn aprobător din mâni și din cap, fără să zică un cuvânt. Acest răspuns însă nu m-a îndestulit, i am pus a doua oară întrebarea, nici atunci n-a răspuns, ci numai a aprobat din cap, ca și când Dumnezeu i-ar fi luat graiul. M-am întors deci către j-d-e și i-am declarat, că pace nu se poate încheia, să poftescă a continua pertractarea. Atunci d-l Stoica, la întrebarea pusă a treia oară din parte mi a zis un »dac« — Și oare acest »dac«, nu mi-a dat dreptul să susțin, că d-l Stoica s-a obligat, că pe viitor învățături ateiste nu va mai propovădui!

Modul și tonul ce-l întrebuințează d-l Stoica în această discuție, și-l bazează în deosebi pe sărăcia sa. D-sa poate calunnia și ofensa pe calea presei pe oricine, fără teamă că va avea să supoarte speșele enorme împreunate cu procesele de presă. Iar mie, martiriul unui prost »liber cugețator«, a unui om ce a atentat contra limbei sale, contra religiei și datinelor străbune, nu-mi face nici o plăcere. Deci acum pentru totdeauna îl închin »Celuia« pe care-l servește și termin discuția folosindu-mă și eu de argumentele sale de discuție: D-le, răspunsurile d-tale sunt calumnii ordinare, minciuni patentate, cari purced de la un om legămfat și răutăcios, pe care nu condeii, nu argumentele științei, ci numai biciușca îl poate aduce la rezon.

Iosif Gombuș.

Dare de seamă și mulțămită publică.

În a 11-a zi de Crăciun s'a dat în Zărnești o serată teatrală-muzicală în folosul fondului de excursiune în Italia a studenților din cl. VI-a a gimnaziului nostru.

La această serată s'a încasat suma de cor. 343.33.

Speșele petrecerei și de călătorie a diletanților și a coriș ilor au fost cor. 253.20.

Rămâne venit curat în folosul fondului de cor. 90.13.

Ca conducător al acestui fond, precum și în numele școlarilor, exprim cea mai vie mulțămită clasei culte românești din Zărnești, care a sprijinit cu deosebită bunăvoință cauza aceasta; în special am bucuria a mulțami: d-lui Nicolae Oancea jrn., învățător în Brașov, care a instruit gratuit și condus corul; d-lor Ioan St. Colțaru, primar și Ioan Strevoiu, paroh în Zărnești, cari au depus mult zel și muncă ca să reușească petrecerea, precum și stimatelor d-șoare Mariș Gogonea, Cornelia Badiu și Viorela Dan, cari au colaborat la reprezentația teatrală.

Cu contribuiri preste prețul de intrare au servit în acest scop D-nii: A. Coleșiu, farm. (Focșani) 40 lei, Dr. Iancu Ma-

tianu, I. St. Coleșiu și I. O. Coleșiu (București) câte 10 cor., Cap. I. Găita (Focșani) 10 lei, N. Garoiu, adv. 8 cor., Aurel Tipeiu, farm. (Buzeu) 4 cor., Dr. H. Hoadrea și Tr. Burdaloiu câte 3 cor., P. Pavel, M. Brumboiu, Const. Ioanovici, G. Moșoiu, I. Străvoiu câte 2 cor. A. Șenchea 1 cor. 20 b., Pomp. Dan, Dr. Truowszky și G. Nierra câte 1 cor. și B. Mețian 80 b. Acestor binevoitori exprim deosebită mulțămită.

De ajunul Crăciunului, tot în Zărnești, s'a și colindat în folosul fondului sus amintit. Cu această ocazie s'au adunat 116 cor. 65 fl. și s'au spesat 14 cor. 16 fl.

Au contribuit d-nii: Dr. Iancu Mețian și Nic. Garoiu câte 10 cor. I. Hamzea, I. Străvoiu, I. Ionică, I. Vodă, I. Dan, Aurelia Cutean, Ios. Minea, G. Nastea, B. Mețian câte 5 cor.: G. D. Iovățiu 5 lei, N. Sperchez, C. Ioanovici, St. Strevoiu, I. I. Comșa și I. St. Coleșiu câte 4 cor.; N. Dan, N. Pană, I. Comșa-Baiu și I. Nema câte 3 cor.; Maria Badiu 2 cor. 40 fl., I. B. Crăciun, Maria Voiculesc, P. N. B. Pleșia și G. Moșoiu câte 2 cor.; Gh. Bârsan 1 cor. 60 fl., și P. D. 1 cor.

Și acestor binevoitori ai cauzei sus-amintite le aduc vie mulțămită pentru jertfele lor.

Brașov, 6 Ianuarie v. 1910.

Dr. Iosif B'aga.

SFATURI ECONOMICE.

Semnele calului cu nădușală.

Există o zicală veche la românii noștri, care zice, că : »în târg se înșală omul«. Această zicală e prea adevărată, iar despre adevăritatea ei s-au încredințat cu deosebire aceia, cari au avut neplăcerea de a cumpăra vre-o vită cu ceva scădere, în credință că aceea e sănătoasă și teafără.

Foarte adeseori ajunge unul sau altul în neplăcuta poziție, de cumpără de exemplu cai, cari privindu-i pe din afară s-ar părea sănătoși, pecând după ce i-ai examinat cu de-amanțutul, te convingi că sufer de nădușală, boală de plămâni, cunoscută în general sub numirea de chehe.

Un cal cu plămâni sănătoase răsuflă adecă trage aerul în plămâni — de 12—15 ori pe minută. Despre aceasta ne vom încredința noi, dacă vom sta lângă el și-i vom urmări răsuflările cu băgare de seamă. Ne punem acum și mânam calul puțin în fugă. Făcând așa, vom vedea, că pântecetele calului se va mișca mai iute decât când a stat în loc, dar după vre-o 15 minute cel mult, răsuflarea iarăși va ajunge în starea normală, după cum amintisem mai înainte.

Altmintrelea stă însă lucrul cu un cal bolnav la plămâni. La acel cal pântecetele — cu toate că a odihnit, i-se mișcă mai iute. Afară de aceea calul cu plămâni nesănătoase nu mânăncă cum ar trebui. Prea bine o știu aceasta țigani, sau alți precupeți șarlatani, cari vreau să tragă pe sfoară pe cumpărători, dându-le marfă rea pe bani scumpi. Pentru aceea ca să nu se observe că caii lor sunt cu nădușală, le dau untură și mai știe D-zeu câte bazaconii, așa încât ajungându-și în parte scopul, înșală pe om, cum se cade.

Pentru aceea eu dau următorul sfat economului, care ar vrea să cumpere cal, așa zicând, fără semne de chehe, asupra căruia însă ar fi cu bănuială :

Să prindă calul la căruță și timp de 15 minute să-l măie iuțior. Iar de cumva va observa, că după mănare în chipul acesta pântecetele calului se va mișca peste măsură și că răsuflarea repede nu va înceta decât cam după vre-o 40—50 minute, poate și că ducând acasă cal, duce și boală. Alt semn probabil al chehei e și împrejurarea, când cu ocaziunea răsuflării calului, desțertul aceiului se mișcă deodată cu pântecetele.

Impotriva gârgărițelor.

Impotriva acestor goange stricicioase, cari fac atâta pagubă economului, sunt bune crengile de soc, cari sunt a se pune printre grăul din hambare. În urma mirosului de soc, pe care nu-l pot suferi gârgărițele, acelea vor părăsi în scurt hambarul cu bucate.

Mijloc în potrița șoarecilor de casă.

Zdrobim bine foi de leandru, pe acestea le amestecăm cu năsip și le punem astfel prin găurile șoarecilor. În urma mirosului foilor acestora, șoarecii vor fugi din locuințele și cămările noastre.

Săteanul.

Valoroasele cărți ale savantului canonic Dr. Augustin Bunea :

1. »Mitropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa«, schiță biografică, Blaj 1890, 20 fileri.

2. »Cestiuni din dreptul și istoria bis. române unite«, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 2 cor. Partea II. 400 pag. 8° 1 cor. 50 fil.

3. »Istoria scurtă a bisericii române unite cu Roma«, în Șematismul Arhidiecezei de Alba-Iulia și Făgăraș pe anul 1900, costă 8 coroane.

4. »Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovici«, sau Istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri.

5. »Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse«, Prețul 5 coroane.

6. »Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria« 3 coroane.

7. »Mitropolitul Sava Brancovici« 1 cor. 50 fileri.

8. »Amintirea lui T. Cipariu« 50 fil. Se află de vânzare la Librăria Seminarului din Blaj și la toate librăriile românești. 7—10

Aforisme.

de Goethe.

— Copilul admiră, impresia îl călăuzește, el învață jucându-se, serioșitatea îl surprinde.

— Imitația ni-e înăscută, dar nu se învață ușor ce e demn de imitat.

— Rar află perfectul, mai rar să știi să îl prețuești.

— Culmea ne îndeamnă, nu scările; privind spre culme, ne place a păși la șes.

— Numai o parte a artei se poate învăța, dar artistul are trebuință de întregimea ei. Cine o cunoaște pe jumătate, e confuz și vorbește mult; acela care o are toată, va acționa numai, vorbind puțin sau vorbind târziu.

— Cuvintele sunt bune, dar ele nu sunt tot ce e mai bun.

— Perfectul nu se poate tâlmăci prin cuvinte.

— Sublim e numai spiritul care ne călăuzește acțiunile. Numai spiritul va concepe acțiunile și le va împărtăși.

— Nimeni nu e conștient de ce face, când va lucra cum e drept; dar de nedreptatea ce făptuim, totdeauna suntem conștienți.

— Cine lucrează numai prin semne, e un pierdut, un prefăcut sau un neghiob. El sunt mulți și se simt bine împreună; cu flecăreala lor împiedcă zelul elevului și mediocritatea lor încăpăținată neliniștește pe cei mai buni.

— Învățăturile adevăratului artist luminează mințea, căci unde lipsesc cuvintele, vorbește fapta.

— Elevul cel bun învață a deduce din cunoscut necunoscutul și a păși pe urmele maestrului apropiindu-se de el.

Bibliografie.

— »Ciprian Porumbescu icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. Valeriu Branisce. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei«.

MULTE ȘI DE TOATE.

Un dar împărătesc.

Mai înainte vreme terminul de armată era lung, și nu era mirare, dacă vedeai soldați cu părul alb. Țarul Rusiei Alexandru I. vizitând odată un orașel de provincie, unde era o garnizoană militară, la un exercițiu militar ce făcuseră regimentele, a zărit p'un sergent ca de vr'o cincizeci de ani. Apropoiindu-se de el l'a întrebat :

- Cum te chiamă :
- Ivan Ivanovici Mișkoff, Majestate !
- De câți ani slujești în oaste ?
- De trei-zeci de ani !
- Câte campanii ai făcut ?
- Am luat parte la vr'o patru-zeci de bătălii !

— Și ești numai sergent, cu atâtea bătălii și decorații ?

— Numai.

— Ei bine, Ivan Ivanovici, e timpul ca să te odihnești. Vârsta nu'ți mai dă voie să mai duci povara armelor. Iacă te liberez din oștire cu penzia cuvenită gradului ce ai, și-ți poruncesc să vii la Petersburg, la palat la mine ca să-ți fac un dar frumos. Ai înțeles ?

— Am înțeles Majestate !

Indată i s'au făcut lui Ivanovici Mișkoff hărțile de liberare din armată, i-s'a dat un libret la mână, și o uniformă veche ca să umble îmbrăcat cu ea.

După plecarea Țarului din orașel, a plecat și veteranul Mișkoff la Petersburg, și mergând vr'o trei săptămâni, mai pe jos, mai cu căruța, căci drumuri de fier nu erau pe-atunci, a ajuns în capitala rusească.

A doua zi, s-a scuturat bine pe haine și s-a dus drept la palatul împărătesc. Portarul cât l-a văzut l-a întrebat :

- Ce poștești deșcă ?
- Vreau să vorbesc cu împăratul !
- Chiar cu împăratul ?

Așa mi-a poruncit ca să vin să îmi facă un dar împărătesc.

— Apoi ai brodit-o rău, împăratul e la Moscova și vine tocmai peste trei săptămâni.

A așteptat bietul sergent trei săptămâni, stând pe cheltuială la o gazdă în mahala. După trei săptămâni a alergat iar spre palatul Țarilor.

— Iar ai călcat strâmb, i-a zis portarul, zărindu-l.

- La de ce ?
- Majestatea Sa doarme.
- Și când se deșteaptă ?
- Cine poate ști. Când va avea bună plăcere. Haidi, șterge-o !

A doua zi, Țarul era la masă, a treia zi la vânătoare, care ținea o săptămână; după aceea Țarul era răcit și n'a primit o lună; apoi iar a plecat, iar s-a bolnăvit; apoi a fost ocupat cu treburile împărăției, a avut mosafiri și câte și mai câte născociri d-ale portarului. Bietul Mișkoff își perduse cu totul nădejdea, că va mai da ochi cu Țarul și se plimba fluierând de supărare prin oraș, trecând de câte trei-patru ori pe zi pe dinaintea palatului, până când, din întâmplare, Țarul zărindu-l pe fe-reastă și recunoscându-l a trimis după el de l-a chemat. Bucuria lui Ivan Mișkoff era mare. Țarul l'a primit zămbitor și l'a întrebat :

- Ei viteazule, spune-mi ce voești să-ți dau ca răsplată pentru militarie ?
- Patru perechi de palme Majestate !
- Pentru ce ?
- Pentru că am făgăduit portarului să-i dau și lui jumătate din ce-mi veți da Majestatea Voastră...

Vorbă multă sărăcie.

În Africa centrală este o țeară în care oratorii numai într'un picior stând au drept să-și ție vorbirile lor. Astfel apoi mai mult de un pătrar de oară nu birue, -- dar nici nu îndrugă câte verzi-uscate, ca mulți din parlamentul nostru. —

Un candidat de avocat cu praxă bună imediat află aplicare în cancelaria subscrisului Dr. Victor Pop avocat în Ileanda (Nagyilonda).

Valoarea unui ban.

Un ban! Cine nu știe ce înseamnă un bănuț? Atât pentru sărac cât și pentru bogat, banul, un ban, este o unitate de valoare... fără nici o valoare. Un ban mai mult sau mai puțin, nu înseamnă nimic nici în palma unuia, nici în casa de fier a celui alt.

Dacă ași spune prin urmare, că această desprețuită monedă ar pretui într-o împrejurare oarecare peste optzeci de mii de lei, imi închipui uimirea ce ar cuprinde lumea... dacă nu m-ar compătими.

Ei bine, nu, scumpe cetitor necunoscut, nu am nevoie de compătımirea nimănu, sunt în toate mințile și nici nu glumesc. Aceasta voi încerca s-o dovedesc.

Pentru a fi însă bine priceput, e de lipsă să pormesc ceva mai de departe. Rog dar a da puțină atenție.

* * *

Toată lumea știe astăzi — Curie, vestitul chimist francez a avut timpul să ne-o spună înainte tragicului său sfârșit — că radiul, acest corp straniu extras cu multă cheltuială dintr-un mineral de uraniu (pechblenda), posedă proprietăți deosebite, înglobate sub numele generic de «radioactivitate», ce pare că-i hotărăște un loc aparte în ierarhia corpurilor cunoscute. Acest corp, fără nici o ațăare exterioară, așa, tam nesam, și fără pierderea vreunei greutate apreciabile, degajează lumină, căldură și electricitate, după cum din alte corpuri sau dintr-o drăgălașe floriciță emană parfum.

Să nu care cumva să se creadă însă că această comparație este numai o simplă închipuire poetică. Din potrivă prezintă tot ce poate fi mai adevărat; căci dacă partururile sunt pricinuite de niște părțicele infinite de mici, împrăștiate în spațiu de corpurile mirositoare ce ne biciuște nările în chip atât de plăcut, tot astfel și fenomenele luminoase calorifice, și electrice ce-si au obârșia în radiu, nu sunt datorite decât tot unor astfel de corpuseore — ioni sau electroni — provenite din fărâmițarea atomilor ce se produce din pricina «dissociațiunii» sau «dematerializării» acestui ciudat corp.

Realitatea acestei neconținute bombardări poate fi constatată prin ajutorul unui aparat numit «spintariscope», imaginat de vestitul savant englez Willam Crookes, prin mijlocirea căruia ne putem convinge cum atomii de radiu fac explozie întocmai ca și un foc de artificii, ce se transformă întrun mănunchiu de scântei.

Iuțea acestor proiectile impalpabile sau mai bine zis iuțelile lor, căci nu toate se mișcă deopotrivă de iute, trebuie să fie enormă, de oarece pot străbate obstacolele ce întâlnesc în calea lor, cum ar fi de pildă, pentru unele, o grosime de câțiva milimetrii de aluminiu sau chiar de oțel. Având în vedere micimea lor nefinchpuită, trebuie deci, pentru a avea atăta putere, ca iuțea lor să fie nemărginit de mare. Din calculele făcute de învățați, a rezultat în adevăr, că această iuțală variază între 100.000 și aproape 300.000 km pe secundă, adică unele se mișcă cam atât de repede cum se propagă și lumina.

E greu însă pentru mintea omenească să priceapă ce înseamnă o asemenea iuțală, ce nu poate fi imprimată prin nici unul din mijloacele mecanice cunoscute până în ziua de astăzi.

Un glonț de pușcă lăsat să cadă dela o înălțime de câțiva centimetri în podul palmei, nu produce, din pricina miciei sale iuțeli dobândite, nici un efect apreciabil. Acelaș glonț căpătând o iuțală mare, efectele ce va pricinui vor fi cu atât mai ucigătoare cu cât această iuțală va deveni mai însemnată. A micșora deci dimensiunile unui glonț, sau mai bine zis masa lui, nu prezintă nici o importanță în ce privește efectele distrugătoare, dacă i se mărește îndestul iuțea. De altfel aceasta este și tendința armelor moderne, ce caută a reduce din ce în ce calibrul gurilor de foc, încercând însă, în schimb, să imprime proiectilelor o iuțală cât mai mare.

Ce va să zică însă viteza acestor proiectile față de o iuțală de 10.000 de km. pe secundă! Ne putem da seamă de această deosebire cunoscând, că un corp însușit de o iuțală de 100.000 km. pe secundă s ar duce dela pământ în lună în mai puțin de 4 secunde, pe când o ghiulea ar la e același drum aproape în cincizile!

Această enormă iuțală va trebui bine reținută în minte, căci pe ea mă voi sprijini spre a dovedi, că un ban = 85.000 de lei.

(Va urma).

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Râm. Redactor responsabil: Dr. Sever Dan.

Dela librăria „GAZETEI” Brașov se pot procura următoarele cărți

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru comandașle.)

- Bârsan: „Visuri de noroz” . . . Cor. 2-
Cioflec: „Doamne ajutăne” . . . 1.50
Alexandrescu: „Versuri și prosă” . . . 1.25
Bolintineanu D.: „Opere compl.” . . . 1.50
Creangă: „Opere complete” . . . 1.50
Beldiceanu: „Chipuri de la mahalala” . . . 1.50
Eminescu: „Literatura populară” . . . 1.50
„Geniu pustiu” . . . 2-
„Scrieri politice și literare” . . . 2-
Filimon: „Ciocoi vechi și noi” . . . 1.50
Negrui: „Opere complete” . . . 1.50
Cunțan Maria: „Poezii” . . . 1.25
Chendi Ilarie: „Preludii” . . . 2.50
„Fragmente” . . . 2.50
Grigorovici: „Chipuri și graiuri din Bucovina” . . . 2.50
Iodoș Constanța: „Frumos” . . . 1.50
Iorga: „Istoria Românilor în chipuri și icoane” . . . 2.50
„Gânduri și sfaturi” . . . 1.50
„Neamul românesc în Bucovina” . . . 1.50
„Cuvinte adevărate” . . . 2.50
„Sate și mănăstiri” . . . 2.50
S. Nădejde: „Roba Banului” . . . 2-
„Patimi” . . . 2-
Speranța: Teatru sâtesc „Mireasa” . . . -50
„Curcanii” . . . -50
„Lângă Pământ” . . . -50
Odobescu: „Opere complete” . . . 1.50
Tănăsescu: „Teatru de școală” . . . 1-
Slavici: „Manea” . . . 2.50
A. O. Maior: „Biblioteca copiilor” vol. I. și II. . . 1.60
Elena Farago: „Versuri” . . . 1.50
Bolcaș: „Navaliri barbare” . . . 1-
Ciocărlan: „Traiul nostru” . . . 1.50
Iosif St. O.: „Credințe” . . . 1.50
Jules Brun: „Moșneagul dela munte” . . . 1.50
Coșbuc: „Fire de tort” . . . 2.50
„Povestea unei coroane de oțel” . . . 1.50
„Scontala” Traducere liberă după Calidasa . . . 5-
„Cântec de vitejie” . . . 1-
Cujbă: „Povestiri din copilărie” . . . 2-
Caragiali: „Note și schițe” . . . 2-
Al. Florini: „Povești populare” . . . 2-
Iosif: „A fost odată” . . . 1-
Moruzi: „Rușii și Românii” . Cor. 1.50
H. Petrescu: Maxim Gorki nuvele” Cor. 1-
Ciura: „Icoane” . . . 1.20
Stelian Rusu: „Foiletoane” . . . 1-
Bârsan Z.: „Ramuri” . . . 2-
Bontescu: „Ego” . . . 1.50
Carmen Silva: „Valuri așinate” . . . 1.50
„Povestiri din rășboiu” . . . 2-
„Aimintirile Căpraru-lui Ghiorghița” . . . 2-
Gătatismana: „100 bazme” . . . 2.50
Delrean Emilgar: . . . 1.50
Becescu: „St. fan cel mare” . Cor. -50
Răznovanu: „Popasuri vânătoarești” . . . 1.50
Negoescu: „Fabuli și fabuliști” . . . 1.25
Slavici: „Vatra părăsita” . . . 2-
„Din bătrâni” . . . 2.50
Sandu Adea: „Două neamuri” . . . 1.50
Razet: „Epigrame” . . . 1.50
Mera: „Din lumea basmelor” . . . 3.50
Livescu: „Floarea Marină” . . . 1-
Lecca: „Poezi” . . . 1.50
Coatu: „Din viața țărănească” . . . 1.50
Popp Vasilie: „Domnița viorică” . . . 2-
„Ris și plâns” . . . 1.50
Sădoveanu: „Soimii” . . . 1.50
„Dureri înăbuște” . . . 2-
„Crîșma lui Moș Precup” . . . 2-
Alexandrescu: „Versuri” . . . 1.25
Brătescu: „Nuvele” . . . 1.50
Bolintineanu: „Poesii” . . . 1.50
Negrui: „Proza” . . . 1.50
Constanța Iodoș: „Frumos” . . . 1.50
Ispirescu: „Basme” . . . 1.50
Gorun: „Taina a șasea” . . . 1.50
Lecca: „Tănele cerului” . . . 1.50
Pann: „Povestea Vorbei” . . . 1.50
Negoescu: „Fabule” . . . 1.21
Livescu: „Nu se cuvine” . . . 1.50

- Jules Brun: „Moșnegul de la munte” (roman) . . . 1.50
Bârsan: „Popasuri vânătoarești” . . . 1.50
Dauș: „Doamna Oltea” teatru . . . 1-
Sădoveanu: „Mormântul unui copil” . . . 2-
„La noi în Vișoară” . . . 2-
Urechia „In Buceoi” . . . 1.50
Alexandri: „Poesii” . . . 1.50
Iorga: „Negotul și meșteșugul” . . . 2.50
Popovici Aurel: „Vorbe înțelepte” . . . 1.50
Petrescu N. Petra: „Ili. Marin” . . . 1.50
Smara: „Corbul cu pene de aur” . . . 2.50
Boureanu: Povestiri din copil. . . 1.50
Alexandri: „Poesii” (30 bani porto) . . . 1.50
„Teatru” I, II, III și IV. . . 1.50
„Proză” . . . 1.50
„Teatru vol. I. II. III. și IV. . . 1.50
„Proză” opere compl.” . . . 1.50
Brătescu Voinești: „Nuvele și schițe” . . . 1.50
Paris vita . . . 95 52
Note italiene . . . 95.10

Scrieri economice.

„Cultura și îngrijirea grăului”, de I. F. Negrui. Prețul 14 b. (plus porto 5 b.)
România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: „Sărac n țără sărac”. Eminescu Prețul 2 cor. plus 1 b. porto.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară de la Ploiești și la Seminarul Nifon Metropolitan-Bucureșol. — Carte cuprinde patru volume:

Vol. I. Agrologia, seu Agricultura generală. 34 côle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corone.

Vol. II. Fitotechnia, seu cultura specială a plantelor, 3 côle de tipar cu 202 figuri în text. —

Carte premată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea din anul 1889. Costă 8 corone.

Vol. III. Zootechnia, seu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lănarie și lăptărie. 49 côle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corone.

Vol. IV. Economia Rurală, seu organizașunea și administrarea moșilor mari și mici. Costă 8 corone.

Manual de Agricultură rațională vol. V. Ippologia seu zootechnia specială a cailor de George Maior. Prețul 3 cor. plus 30 bani porto.

Manual de Agricultură rațională vol. VI. cuprinde crescerea, ngășarea și utilizarea Turcilor seu Zootechnia presupia de George Maior. Prețul 5 cor. plus 30 bani porto.

Anemia

Tratați acest morb cu „Emulsiunea lui Scott” până ce nu s'a dezvoltat în măsură mai mare. Cine folosește pentru întâia oară „Emulsiunea lui Scott” va fi surprins cât de îngrabă își recapătă obrăzii o colorare rumenă și cât de curând se poate observa energie și nouă poftă de viață. In

Emulsiunea lui Scott

obvin cele mai curate substanțe și prin prepararea procedurii lui Scott aceste substanțe sunt prelucrate într-o emulsiune cu gust plăcut și ușor de mistuit. Acesta e secretul nenumăratelor rezultate, cari s'au ajuns în toate părțile cu

Emulsiunea lui Scott

ca medicament contra anemiei. Emulsiunea lui Scott cu drept cuvânt și-a câștigat renumele celei mai escelente emulsiuni. — 9.

Veritabilă numai cu marca — pescarul — ce s'apără de falsitate a procedurii lui Scott. Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani Se capătă în toate farmaciile

Cursul la bursa din Viena Din 27 Ianuarie n. 1910. Table with columns for various securities and their prices.

Cursul pieței Brașov. Din 28 Ianuarie n. 1910. Table with columns for banknotes and exchange rates.

Dr. STERIE N. CIURCU. VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena Consultățiuni en celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena. Telefon nr. 17065.

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete

E trist, — dar în realitate adevărată, că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea așelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sun' atrofiat. . . .

De e chemare atât de măreață și pentru acest scop e instituitul renumit în toată țara al Dr.ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10), unde pe lângă gă discreția cea mai strictă primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra viciilor sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberază de materiile de boală, chnurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbare ocupașunilor zilnice dr. PALOCZ vindec deja de ani de zile repede și radical cu metoda lui proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranei sifitice, boalele de țevă baciă, nevii și șira spinării, începul și d' confusie a minții, urmările onanierii ale sifilisului, erecșunile de patimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămăritul, boalele de sânge, de piele și toate boalele o ganelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și egire separată. In ceea-ce privește cură de departare nu este pietoasă, oaci dăa sine-va, din ori-ce cauza n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistola e de ajuns a se înlatun numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea cură epistolele se ard, ori la corință se retrimitie caruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a m. până la 5 ore p. m., (Dumnezeu până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital specialist, Budapesta, VI., Rákóczi-ut 10

„RIUREANA”

institut de credit și economii, societate pe acții, în **Capolnoc-Mănăstur.**

CONVOCATOR.

Stimații acționari ai institutului de credit și economii „RIUREANA” societate pe acții, se invită la
a XI-a adunare generală ordinară,

care se va ține la **22 Februarie st. n. 1910,** la 10 ore din zi în localitatea institutului.

Programul adunării:

- Raportul Direcțiunii.
- Raportul comitetului revizor, asupra esaminării contului anual a bilanțului și al propunerilor pentru împărțirea profitului curat.
- Statorirea bilanțului anual și fixarea dividendelor.
- Alegerea alor 3 membrii în direcțiune, în sensul §-lui 29 din statute;
- Alegerea comitetului revizor pe un nou period de 3 ani.
- Determinarea scopului, spre care este a se întrebunța la propunerea direcțiunii suma amintită în §. 53 l. g. —
- Esmiterea alor doi membrii pentru verificarea procesului verbal.
- Eventuale propuneri făcute din partea direcțiunii, făcându-se acționarii atenți la prescriesele §-lui 18 din statute.

Capolnoc-Mănăstur, la 20 Ianuarie 1910.

Direcțiunea.

*)§. 18 La adunarea generală au vot numai aceia acționari, cari cu cel puțin o lumătate de an mai înainte sunt trecuți în registrul acționarilor, și ca atari cel puțin cu 2 oare înainte de adunarea generală au depus la direcțiunea institutului acțiunile lor, eventual documentele de plenipotență.

Contul Bilanțului.

Nr. Cărții principale	ACTIVE:	Cor.	fil.	Nr. Cărții principale	PASIVE:	Cor.	fil.
60	Cont Cassa.	961	99	1	Cont Capital social	100000	
6	Impr. pe Camb.	162759	42	4	Deposit	306003	19
8	„ „ Oblig.	282338	88	2	Cambii reescomptate	84591	
58	„ „ hipotecar	153886	40	30	Imprum. pentru edificar	20000	
64	Mobilier 800 d. am. 10% - 80	720	—	65	Fond de rezervă	57262	
30	Cășile instit. și realități	33966	78	32	„ special de rezervă	5202	94
51	Efecte	3051	82	33	„ de pensiuine	19617	12
38	Chirie restantă	110	—	34	„ cultural	2178	70
	Interese transitarie	1067	68	50	Dividendă neridicată	328	
				54	Imprum. hipotecar cedat	6550	
					Interese transitoare	15573	09
					Profit net	21557	88
		638	63				92

Contul Profit și Pierdere.

	ESITE:	Cor.	fil.		INTRATE:	Cor.	fil.
18	Cont Tipar.	103	2	10	Cont Interese de impr. hipotecar	8632	04
19	„ Spese de proces	3269	63	12	„ „ „ Camb.	12659	36
36	„ la depos. priv. C. 17 133-82	20588	11	14	„ „ „ pe obl.	25944	74
42	„ Inter. la fond. C. 3.454-29			16	„ Penale.	2332	30
40	„ erariala C. 4027-60			18	„ Tipar	82	90
44	„ Contrib. comunală 2035-28			19	„ Sp se de proces	4211	37
61	„ compet. de timbru 207-77			28	„ Diverse	18086	14
65	„ la inter. capit. și solv. 2058-80	8329	45	38	„ Chirie.	263	32
	Spese de birou	1146	70	32	„ Dividenda	141	58
	Interese la rescompt.	6648	96				
	Descriere din mobilier	80					
	Salare	10630					
	Profit net						
		21557	88			21557	88

Capolnoc-Mănăstur, la 31 Decembre 1909.

Dr **Vasile Lucaciu** m. p., **Ioan Filip** m. p., **George Petrovan** m. p., **Teodor Medan** m. p., **Alesiu Stupariu**,
președent. vice-pres. direct. executiv. contabil. secretar, I. contabil.

Stefan Birle m. p., **Ioan Petrovan** m. p., **Avacom B. Haugea** m. p., **Vasilii Mihalca** m. p., **Vasilii China** m. p.,
membrii în direcțiune:

Bilanțul prezintă, precum și contul profitului și al pierderilor, confruntându-se cu cărțile principale și auxiliare ale institutului — l-am aflat conform și exact.

C. - Mănăstur, la Ianuarie 1910.

Vasilii Muste m. p., **Nicolau Lupan** m. p., **Iuliu Surani** m. p., **Aurel Greble** m. p., **Alesandru Simon** m. p.
președinte.

Alesandru Marica m. p., **Lengyel Sigismund** m. p.
membrii în comitetul revizor.

Referitor la distribuirea venitului curat, direcțiunea face următoarele propuneri:

a)	5% dividendă statutară	5000—
b)	20% fondului de rezervă	3311-58
c)	3% fondului special de rezervă	496-74
d)	5% fondului de penziuna	827-89
e)	2% pentru scopuri filantropice	371-16
f)	3% supradividendă	3000—
	Supra-dotare fondului de rezervă	1426-42
	„ „ fondului special de rezervă	500-32
	„ „ fondului de pensiuine	1554-99
	Pentru amortizarea împrumut de edificare	5000—
	Remuneratiune servitorului	68-78
	Suma	21557-88

Astfel dividendă anului 1909 ar fi 8%, plătită la 15 Maiu a. c. conform §-lui 54 din statute;

Referitor la distribuirea sumei destinate pentru scopuri filantropice, în urma rugărilor intrate, direcțiunea face următoarele propuneri:

a)	ajutor pentru școala gr. cat. din Cernesci	300—
b)	„ „ „ din Rusor	31-16
c)	„ „ „ biserica din Câmpeni	20—
d)	pentru masa studenților din Brașov	10—
e)	„ „ „ din Nășăud	10—
	Suma	371-16

„ECONOMUL”

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni.
Centrală în Cluj (casa proprie) Strada Veselényi-Miklós 26. Filiale în Gherla, Ludoșul de Mureș Panticeu, expoziția în Aiud.

Intemeiat la anul 1896.

Are Capital social în 4000 acțiuni
K. 400.000
„ Fonduri de rezervă „ 250.000
„ Fonduri culturale și de binefacere „ 15.000
„ Depuneri spre fructificare circa . „ 1.500.000

Primește depuneri spre fructificare dela privați cu 4 1/2% și cu 5% iar la suma peste 10.000 cor. și dela corporațiuni culturale sau filantropice, cu condițiuni excepțional favorabile. Escomtează cambii cu cel puțin două subscrieri;

Dă împrumuturi pe cambii cu acoperire ipotecară cu 7% și 8%; Acoardă împrumuturi ipotecare cu amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu 7%.

Acoardă împrumuturi de Cont-curent cu acoperire de hârtii de valoare notate la bursă cu 6% și 7%;

„Economul” ajută, ca să se înființeze în comune bănci sătești; de acelea s'au făcut la Gilău, Feneș, Sălciua, Tic, Berind.

„Econumul” mijlocește cele mai bune asigurări pe viață și contra focului.

Președinte: Vicepreședinte:
Dr. Isidor Marcu. Ioan Nestor de Desmir,
Dir. executiv:
Dr. Amos Frâncu.

Membrii în Direcțiune: **Dr. Elie Dăianu, Ladislau Papp, Ștefan Havași, Dr. Romulus Marcu, Iuniu Br Hodos, Dr. Coriolan Pop. Jurisconsult: Dr. Victor Poruțiu, avocat.**

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon.

„Romana” dans de colônă în 5 figuri. *Descrișă și explicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață”) de **Tunaru din Dumbrău Popa.** — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adăușul unei côle de note (musica „Romanei” cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana” se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

A N U N C I U R I

(insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrisorilor administrației în cazul publicării unui anouciu mai mult de odată se face scădământ, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Administr. „Gazetei Trans.”

Se caută de închiriat lângă Băile de abur o odaie mare și 2 mici în curte. pentru a așeza un motor cu putere de 1 1/2 cal pentru fabricarea de mașini de cusut.

Informații la administrația „Gazetei”.

TIPOGRAFIA A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădit cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute eșecuta ori-ce comande cu promptitudine și acuratețã, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINT SI COLORI. CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ, LITERATURĂ SI DIDACTICE STATUTE. FOI PERIODICE. BILETE DE VISITĂ DIVERSE FORMATE PROGRAME ELEGANTE. BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI. ANUNȚURI.	REGISTRE ȘI IMPRIMATE pentru tote speciile de serviciiuri. BILANȚURI. <i>Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.</i> <i>Couverts, in lolã mãmimã.</i> TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI ȘI RESTAURANTE. PREȚURI-CURSENTE ȘI DIVERSE BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afarã rugãm a le adresa la
Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Institut indigen. Banca de asigurare „TRANSILVANIA“ din Sibiu

intemeiatã la anul 1868
in Sibiu, strada Cisnãdiei nr. 5 (edificiile proprii), asigurãzã in cele mai avantajoase condiții:
— **contra pericolului de incendiu și esplosiune,** —
edificii de ori-ce fel, mobile, mãrfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc
— **asupra vieții omului** —
in toate combinațiile, capitale pentru casul mortii și cu termen fix, asigurãri de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagã etc. etc.

Asigurãri populare fãrã cercetare medicalã.
Asigurãri pe spese de înmormãntare cu solvirea imediatã a capitalului.
Valori asigurate contra incendiului: **95,816.412 cor.** Capital asigurat asupra vieții: **9,882.454 coroane.**
Dela întemeiere institutul a solvit:
pentru despãg. de incendii **4.484.278-83 c.**, pt. capitale asig. pe viațã **4.028.113-12 c.**

Oferte și informații se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu, strada Cisnãdiei nr. 5 etapiul I. curtea I, și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj, și Oradea-mare, precum și de la subagenții din toate ținuturile mai mari.

Publicațiune.
Pentru darea în întreprindere a lucrãrilor de canalizare dela școlile centrale gr. or, romãne din Brașov, se va ție ea Sãmbãtã în 6/19 Februarie 1910 la 4 oare dupã amiazã în cancelãria Eforiei licitațiune cu oferte închise.
Planurile și condițiunile sã pot vedea în cancelãria Eforiei școlare in fiecare zi de lucru in oarele de birou dela 9—12 a. m. și dela 3—5 p. m.
Oferenții își vor înainta ofertele lor închise și provãzute cu un vadiu de 10% pãnã cel mai târziu în 6/19 Februarie 1910 la 4 oare p. m. Ofertele înaintate mai târziu și supraofertele nu se iau în conșiderare.
Brașov, in 9/22 Ian. 1910
Eforia școlaelor centrale gr. or rom. Brașov. (1—5)

„Gazete Transilvaniei“ cu numãrul à 10 fliori se vënd la zaraful Dumitru Pop, la tanungeria de pe parcul Rudlof și la Eremias Nepoții.

Se cautã pentru ROMANIA

la domenii particulare 3—4

brigadieri

silvici, (erdőör) cu certificate bune de școalã specialã și practicã.

Amatorii se vor adresa D-lui N. Radulescu, în Sinaia, Str. Furnica Nr. 26. — (905 1—10)

La Tipografia și Librãria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vëndătorii de cãrți prin orașe și tãrguri este cartea de rugãciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religiunea ortodoxã romãnã, cuprindend rugãciuni de dimineța și de sãrã, la sfãnta Liturgie, la taina mãmurtisirei, precum și la alte multe rugãciuni folositoare 56 la numãr pe 255 pagini, format octav mic.

Acãsta carte de rugãciuni artistic legatã este prima la Romãni cari pãnã acuma se închinãu din cãrți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie sã stãm în privința acãsta mai prejos de cãrțile de rugãciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugãciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a fãcut Romãnilor un însemnat serviciu, cãci ea este o carte de rugãciune frumoșã și se pôte cãpãta in diferite legãturi dela mai simple pãnã la mai luxose și tote in preț fõrte moderat.

Prețul lor este:

	Cor. b.		Cor. b.
Legãturã traivicã negrã și auritã cu sãu fãrã chip sfãnt	— 90	Imit. de fildes cu catifea și incheietõre	2 65
Imit. de fildes in alb sãu negru	1 60	„ „ „ cu catifea și pãdãbã mai mare	3 10
„ „ „ cu incheietõre	1 80		
„ „ „ cu cadriu argintat și incheietõre	2 10	Vindãtorii de cãrți primesc un rabat mai considerabil.	

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugãciune“ înlocuitã de protopresbiterul Calistrat Coca cu aprobarea consistoriului episcopos ortodox-oriental din Cernãuți, care carte format mie octav, cuprindend asemenea tote rugãciunile nõstre folositoare ar fi cea mai potrivitã carte e rugãciune pentru toti școlari.

Prețul acestei cãrți:

in pãnzã negrã	cor. 1.—
„ „ „ ceva mai luxosã	cor. 1.20
„ „ „ format ceva mai mare	cor. 1.40

Tõte acestea se pot procura prin Tipografia și Librãria Mureșianu, Brașov, unde au sã se adreseze și vëndãtorii.

Încãlțãminte de damã

GHETE

original americane pentru Dame, Domni și Copii

Papuci albi de atlas.	Cisme de lucru.	Ghete cu ginoare
Papuci albi	Cisme Halina.	Ghete cu nasturi
Papuci de dans.	Cisme de vãnãt.	Ghete cu zug.
Papuci de gimnasticã	Cisme de cãlãrit.	Ghete devolajiu.
Papuci cãlduroși	Gumazse.	Pantofi de c. sã
Papuci de postav.	Gatoel.	

pentru Dame, Domni și Copii.
Calitate solidã — Magazin de încãlțãminte — Mare asortiment
Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine
Strada Vãmii nr. 36. (vis à vis de Cafeneaua Transilvania)

Original Victoria,
Köhler,
Afrauna,
Wittina,
Gritzner,

sunt mașini ce cusut de cea mai buna calitate.

Fabricate de clasa primã in ce privește aranjamentul și executarã a lucrãrilor.

Reprezentante de **MICHAEL MOOSER,**
Brașov, Strada Porții Nr. 39,
mare atelier mecanic de reparaturã Mașine de scris și Gramofoane se reparãzã.
(715 27—F0)

R. TUZA, aurãr, Brașov,
24. Strada Michael-Weiss 24
Mare magazin in:
clasiornice de aur și argint precum și
obiecte de aur și argint cu preț moderat.
Reparaturile se efectueazã prompt și solid.
Garanțiile realã.
(572, 12—12.)